

DNR: 876/2011
DATUM: 2011-08-17

ANGÅENDE REMISSEN FÖRSLAG PÅ ERSÄTTNINGSMODELL I VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE I SAMBAND MED PARBOENDEGARANTI INOM ÄLDREOMSORGEN.

Detta gäller remissvar på "Förslag på ersättningsmodell i vård- och omsorgsboende i samband med parboendegaranti inom äldreomsorgen."
Dnr: 876/2011

Remisstiden sträcker sig till den 3 oktober 2011, vilket vi ber er respektera. Om det av några skäl inte är möjligt för er att inkomma med svar inom utsatt tid måste en kontakt tas med den för ärendet ansvariga personen på roteln.

Ansvarig handläggare/borgarrådssekreterare på Äldre- och yttre stadsroteln är Magnus Thulin, tfn 508 29 533.

Remissvar skickas till:

- Äldre- och ytterstadsroteln i **digital form (word/excel)**. Ange KS:s diarienummer som namn på ärenderubrik. Ex: KS 314-331-2004
- KF/KS kansli i **pappersform**.

Adresserna är följande:

Rotelns e-post: Funktion SLK RV-remissvar eller
RV-remissvar@stockholm.se

KF/KS kansli, Stadshuset, 105 35 STOCKHOLM

Med vänliga hälsningar

Äldre- och ytterstadsroteln

Remitteringsmapp

Ärende: Förslag på ersättningsmodell i vård- och omsorgsboende i samband med parboendegaranti inom äldreomsorgen.

Inkom till KF/KS kansli den 8 april 2011

Behandling i övrigt:

För yttrande senast: 3 oktober 2011

Stadsdelsnämnderna

Facknämnderna

Övriga

Bromma
Enskede-Årsta-Vantör
Farsta
Hägersten-Liljeholmen
Hässelby-Vällingby
Kungsholmen
Norrmalm
Rinkeby-Kista
Skarpnäck
Skärholmen
Spånga-Tensta
Södermalm
Älvsjö
Östermalm

Handläggare: Anneli Hilmerzon
Telefon: 08-508 29 470

Till
Kommunstyrelsen

Förslag på ersättningsmodell för basservice i vård- och omsorgsboende för medflyttande make/maka som inte har några omvårdnadsbehov

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Godkänn förslag på ersättningsmodell för basservice i vård- och omsorgsboende för medflyttande make/maka som inte har några omvårdnadsbehov.
2. Föreslagen modell ska gälla ifrån 1 januari 2012

Gunnar Björkman
t.f. Stadsdirektör

Carina Lundberg Uudelepp
Biträdande stadsdirektör

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i budget för år 2011 beslutat att en parboendegaranti ska införas som ger förutsättningar till sammanboende för de äldre par som så önskar.

När den medflyttande make/maken inte har några omvårdnadsbehov är stadens ersättningssystem för vård- och omsorgsboenden inte tillämpligt då detta utgår från en vårdnivåbedömning. I och med att den enskilde tar del av viss basservice som finns på boendet såsom tillgång till personal dygnet runt, trygghetslarm, hälso- och sjukvårdsinsatser och gemensamma aktiviteter är det rimligt att någon form av ersättning utgår till utföraren.

Stadsledningskontoret anser att beslutet om parboende i förhållande till en privat vårdgivare kan anses vare en riktad upphandling av tjänst som varje nämnd måste

göra vid behov. Behov och förutsättningar skiljer sig åt bland paren som ansöker om parboendegaranti och ersättningen behöver anpassas efter det. Detta innebär att en schablonersättning inte kan väljas. Vid förhandling bör, med beaktande av de fastställda ersättningsnivåerna, ersättning för enbart basservice för medflyttande utan omvårdnadsbehov kunna beräknas till 40 % av nivå 1 utifrån ersättningsnivån per dygn till utförare av verksamhet i särskilda boenden för äldre. Ersättningen hamnar då på 458 kr per dygn för boenden i enskild regi och 435 kr per dygn för boenden i kommunal regi.

Ersättningen måste dock förhandlas i varje enskilt fall utifrån de förutsättningar som föreligger. Av beslutet ska det också framgå att beslutet kan komma att omprövas vid väsentligt förändrade förhållanden t.ex. att maken/makan som har behov av bistånd inte längre bor på aktuellt boende.

I stadens avgiftssystem finns reglerat hur avgifter ska beräknas för makar och registrerade partners. Stadsledningskontoret föreslår att den medflyttande makan/maken betalar hyra och matavgift enligt gällande regler men däremot tas ingen omsorgsavgift ut så länge inget omvårdnadsbehov föreligger. När omvårdnadsbehov föreligger hänvisas till gällande avgift för motsvarande tjänster.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i budget för år 2011 beslutat att en parboendegaranti ska införas som ger förutsättningar till sammanboende för de äldre par som så önskar. Sedan tidigare finns en parboendegaranti som gäller när båda makarna har behov av vård- och omsorgsboende. För makar med olika omvårdnadsbehov har hittills parboende varit möjligt i olika boendeformer inom samma boende. För att kommunfullmäktiges beslut i budget 2011 om parboendegaranti ska kunna tillämpas inom vård- och omsorgsboende föreslår äldrenämnden att medflyttande maka/make ska kunna beviljas boende enligt 4 kap. § 2 SoL. Vidare har äldrenämnden föreslagit kommunstyrelsen att ge stadsledningskontoret i uppdrag att utarbeta ett förslag på ersättning för basservice i vård- och omsorgsboende.

Ärendet

Möjlighet till parboende i vård- och omsorgsboende

Inom stadens valfrihetssystem finns ett flertal boenden med lägenheter som är lämpliga för parboende. I princip har dock parboende inom ett vård- och omsorgsboende hittills endast varit möjligt om båda makarna haft ett bostadsbeslut. Tillsammans med juridiska avdelningen på stadsledningskontoret har äldrenämnden tittat på möjligheten till parboende inom vård- och

omsorgsboende i det fall endast den ena maken/maken har behov av ett sådant boende.

Likställighetsprincipen i kommunallagen innebär att kommunen ska behandla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för något annat, t.ex. den enskilde har ett omvårdnadsbehov som kan tillgodoses på ett vård- och omsorgsboende.

Biståndsbeslut för medflyttande maka/make

I socialtjänstlagen finns en möjlighet för kommunen att bevilja bistånd utöver det som är reglerat i lagen, beslutet fattas då enligt 4 kap. 2 § SoL. Beslutet kan då grunda sig på andra kriterier än att den enskilde har ett omvårdnadsbehov, t.ex. att den äldre vill bo med sin maka/make på ett vård- och omsorgsboende. Ett beslut enligt denna paragraf kan inte överklagas genom förvaltningsbesvär, utan endast genom laglighetsprövning/kommunalbesvär. Beslutet kan formuleras med ett förbehåll som innebär att beslutet kan komma att omprövas vid väsentligt förändrade förhållanden t.ex. att maken/makan som har behov av vård- och omsorgsboende inte längre bor på aktuellt boende.

Avgifter

I stadens avgiftssystem finns reglerad hur avgifter ska beräknas för makar och registrerade partners. Den medflyttande maken/maken betalar hyra och matavgift enligt gällande regler däremot tas ingen omsorgsavgift så länge inget omvårdnadsbehov föreligger.

Parboende i andra kommuner

Under utredningen har äldre nämnden varit i kontakt med ett antal kommuner, Göteborg, Haninge, Linköping och Nacka, som tillämpar parboendegaranti. Samtliga kommuner utom Haninge har valt att fatta ett biståndsbeslut om vård- och omsorgsboende även för den maka/make som inte har behov av vård- och omsorgsboende.

I Göteborg fattas beslut för medflyttande maka/make enligt SoL 4:2. En ersättning utgår för basservice samt ersättning för utförda hemtjänstinsatser. Den medflyttande maken/maken har rätt att bo kvar i vård- och omsorgsboende om parboende inte längre är aktuellt. Det skrivs dock in i kontraktet att de kan vara tvungna att byta till en annan lägenhet som inte är avsedd för makar. 3 månaders provboende rekommenderas för den maka/make som flyttar med till ett vård- och omsorgsboende. Denne har då möjlighet att prova på hur det är att bo inne på ett

vård- och omsorgsboende innan de avyttrar sin bostad. Parboendegarantin gäller inte i demens- eller psykiatriskt boende.

Linköping och Nacka kommun fattar beslut enligt SoL 4:1. Ersättning utgår enligt ersättningsnivå (lägsta nivå). I exempelvis Nacka innebär det en ersättning till en enskild utförare på 968 kr/dygn för en medflyttande som inte har några omvårdnadsbehov. Den enskilde har ett gynnande beslut om vård- och omsorgsboende och har alltså rätt att bo kvar om man/maken med behov avligger eller flyttar. Den enskilde kan dock få hjälp att hitta ett annat boende om de inte önskar bo kvar i ett vård- och omsorgsboende. I Nacka tillämpas inte parboende i demensboende.

Ersättning till utföraren

När den medflyttande man/maken inte har några omvårdnadsbehov är stadens ersättningssystem för vård- och omsorgsboenden inte tillämpligt då detta utgår från en vårdnivåbedömning. I och med att den enskilde tar del av viss basservice som finns på boendet såsom tillgång till personal dygnet runt, trygghetslarm, hälso- och sjukvårdsinsatser och gemensamma aktiviteter är det rimligt att någon form av ersättning utgår till utföraren. Ambitionen är att finna en ersättningsmodell som kan accepteras av alla parter och som inte medför en utökad administration.

Den medflyttande man/maken ska kunna få ta del av hälso- och sjukvårdsinsatser i boendet om det krävs för att säkerställa en god och säker hälso- och sjukvård för den enskilde. Den enskilde kan dock alltid välja att fortsätta gå till sin tidigare husläkare om så önskar.

Beslutet om parboende i förhållande till en privat vårdgivare kan anses vara en riktad upphandling av tjänst som varje nämnd måste göra vid behov. Behov och förutsättningar skiljer sig åt bland parterna som ansöker om parboendegaranti och ersättningen behöver anpassas efter det. Detta innebär att en schablonersättning inte kan väljas. Vid förhandling bör, med beaktande av de fastställda ersättningsnivåerna, ersättning för enbart basservice för medflyttande utan omvårdnadsbehov kunna beräknas till 40 % av nivå 1 utifrån ersättningsnivån per dygn till utförare av verksamhet i särskilda boenden för äldre. Ersättningen hamnar då på 458 kr per dygn för boenden i enskild regi och 435 kr per dygn för boenden i kommunal regi.

Ersättningen måste dock förhandlas i varje enskilt fall utifrån de förutsättningar som föreligger. Av beslutet ska det också framgå att det kan komma att omprövas vid väsentligt förändrade förhållanden t.ex. att maken/makan som har behov av bistånd inte längre bor på aktuellt boende. Gällande ersättningsnivåer för verksamhet i särskilda boenden för äldre och för hemtjänst i ordinärt boende, avlösning, ledsagning kan användas som vägledning när parterna förhandlar om lämplig ersättningsnivå för medflyttande maka/make presenteras nedan i tabell 1 och 2.

	Enskild regi kr/dygn	Kommunal regi kr/dygn
Nivå 1	1 146	1 087
Nivå 2	1 688	1 601
Nivå 3	1 994	1 892
Lokalschablon	103	103

Tabell 1. Ersättningsnivåer per dygn till utförare av verksamhet i särskilda boenden för äldre.

Nivå	Antal timmar per månad	Enskild regi kr/månad	Kommunal regi kr/månad
0	Enbart larm	60	59
1	0 – 1,4	305	298
2	1,5 - 2,4	606	591
3	2,5 – 3,4	888	866
4	3,5 – 6,4	1 205	1 175
5	6,5 – 10,7	2 411	2 350
6	10,8 – 15,1	3 927	3 829
7	15,2 – 23,7	5 449	5 313
8	23,8 – 32,4	8 431	8 220
9	32,5 – 37,6	10 252	9 996
10	37,7 – 52,8	13 732	13 389
11	52,9 – 68,0	18 106	17 653
12	68,1 – 83,1	22 668	22 101
13	83,2 – 98,3	26 271	25 614
14	98,4 – 113,5	32 538	31 725
15	113,6 – 136,2	38 611	37 646
16	136,3 – 166,5	44 954	43 830
17	166,6 – 227,2	56 594	55 179
18	Individuell bedömning		

Tabell 2. Ersättningsnivåer till taxan för hemtjänst i ordinärt boende, avlösning, ledsagning

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets förnyelseavdelning i samråd med juridiska avdelningen.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Ersättning till utföraren

När den medflyttande makan/maken inte har några omvårdnadsbehov är stadens ersättningssystem för vård- och omsorgsboenden inte tillämpligt då detta utgår från en vårdnivåbedömning. I och med att den enskilde tar del av viss basservice som finns på boendet såsom tillgång till personal dygnet runt, trygghetslarm, hälso- och sjukvårdsinsatser och gemensamma aktiviteter är det rimligt att någon form av ersättning utgår till utföraren.

Stadsledningskontoret förordar att Stockholms stad på samma sätt som flertalet andra kommuner som infört parboendegaranti ska bevilja bistånd i form av boende enligt 4 kap. § 2 SoL för medflyttande make/maka som inte har behov av vård- och omsorgsboende. Utifrån detta ska sedan en överenskommelse om ersättningsnivå utgå för basservice samt ersättning för utförda hemtjänstinsatser. Medflyttande make/maka med bistandsbehov nivåbedöms enligt 4 Kap. § 1 SoL och överenskommelse om ersättningsnivån ska, anser stadsledningskontoret, utgå utifrån detta.

Stadsledningskontoret anser att beslutet om parboende i förhållande till en privat vårdgivare kan anses vara en riktad upphandling av tjänst som varje nämnd måste göra vid behov. Behov och förutsättningar skiljer sig åt bland paren som ansöker om parboendegaranti och ersättningen behöver anpassas efter det. Detta innebär att en schablonersättning inte kan väljas. Vid förhandling bör, med beaktande av de fastställda ersättningsnivåerna, ersättning för enbart basservice för medflyttande utan omvårdnadsbehov kunna beräknas till 40 % av nivå 1 utifrån ersättningsnivån per dygn till utförare av verksamhet i särskilda boenden för äldre. Ersättningen hamnar då på 458 kr per dygn för boenden i enskild regi och 435 kr per dygn för boenden i kommunal regi.

Ersättningen måste dock förhandlas i varje enskilt fall utifrån de förutsättningar som föreligger. Av beslutet ska det också framgå att beslutet kan komma att omprövas vid väsentligt förändrade förhållanden t.ex. att maken/makan som har behov av bistånd inte längre bor på aktuellt boende.

Avgifter

I stadens avgiftssystem finns reglerat hur avgifter ska beräknas för makar och registrerade partners. Stadsledningskontoret föreslår att den medflyttande maken/maken betalar hyra och matavgift enligt gällande regler men däremot tas ingen omsorgsavgift ut så länge inget omvårdnadsbehov föreligger. När omvårdnadsbehov föreligger hänvisas till gällande avgift för motsvarande tjänster.

Äldrenämnden

Fotokopians överensstämmelse
med originalet intygas:

Barbara Ahlman

§ 12 Införande av parboendegaranti inom äldreomsorgen

UTDRAG

Protokoll nr 3 fört vid äldrenämndens sammanträde tisdag den 22 mars 2011 kl. 16.00-16.35

Justerat, den 28 mars 2011

Paragrafer 1-24, omedelbart justerade: § 24

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Dnr:	2011-04-08
Till:	<i>R. L.</i>

Joakim Larsson (M)

Christopher Ödmann (MP)

NÄRVARANDE:

Ordförande

Joakim Larsson (M)

Vice ordförande

Christopher Ödmann (MP)

Ledamöter

Olle Andretzky (M)

Birgitta Breile (M)

Dennis Wedin (M)

Kitty Ericsson (M)

Helen Jäderlund Eckardt (FP)

Mirja Räihä Järvinen (S)

Gabriel Marawgeh (S)

Norma Aranda de Gutiérrez (S)

Eivor Karlsson (MP)

Torun Boucher (V)

Ersättare:

Magnus Bock (M)

Marianne Pettersson (M)

Lars Edvall (M)

Magnus Nilsson (S)

Catarina Carbell (S)

Manlio Palocci (S)

Sarah Johansson (MP)

Anders Ödmark (MP)

Brit Rundberg (V).

Förhinder: ledamoten Lisbeth Crabo Ljungman (M) samt ersättarna Mathias Hellichius (M), Frida Johansson Metso (FP), Carl Tunberg (FP) och Madeleine Sjöbage (C).

Äldrenämndens protokoll nr 3 / 2011-03-22

Tjänstgörande ersättare: Magnus Bock (M) för Lisbeth Crabo Ljungman (M).

Närvarande tjänstemän: förvaltningsdirektören Eva Frunk-Lind, avdelningscheferna Raili Karlsson och Marianne Hedenström, äldreombudsmannen Lotta Burenius, kommunikatören Carl Smitterberg samt biträdande borgarrådssekreteraren Helena Söderblom och nämndsekreteraren Barbara Ahlmark.

§ 12 Införande av parboendegaranti inom äldreomsorgen

Ärende

Föreligger ärende dnr 113-051/2011

Yrkanden

Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och ledamoten Helen Jäderlund Eckardt (FP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med instämmande av ledamoten Mirja Räihä Järvinen m.fl. (S) och ledamoten Torun Boucher (V).

Vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Ledamoten Mirja Räihä Järvinen m.fl. (S) anmäler eget särskilt uttalande.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stöddes av (M), (FP), (S) och (V) och ett eget förslag till beslut från (MP).

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner majoriteten för förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande med förslag till utformning av parboendegaranti inom äldreomsorgen.
2. Äldrenämnden överlämnar förvaltningens förslag som sitt och föreslår att kommunstyrelsen godkänner äldrenämndens förslag till utformning av parboendegaranti inom äldreomsorgen.
3. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att uppdra åt stadsledningskontoret att utarbeta ett förslag på ersättning för basservice i vård- och omsorgsboende.

Utdragsbestyrkande

Äldrenämndens protokoll nr 3 / 2011-03-22

Reservation (MP):

Mot beslutet reserverar sig vice ordföranden Christopher Ödmann m.fl. (MP) med hänvisning till eget yrkande:

"MP yrkar att äldrenämnden beslutar:

1. Att godta förvaltningens förslag till beslut
2. Att också par där den ene har demens eller psykisk funktionsnedsättning ska kunna omfattas av parboendegarantin
3. Att utöka provboendetiden till sex månader

Det är hög tid att en parboendegaranti börjar gälla. Alla äldre par som önskar fortsätta bo tillsammans måste kunna omfattas av den rättigheten, även i de fall då den ena har demens eller psykisk funktionsnedsättning. Kostnadsfrågorna måste gå att lösa.

Det kan även vara av värde med en längre tid för provboende än tre månader, då det är svårt att i förväg veta vilka påfrestningar det kan innebära att bo tillsammans i samma lägenhet inom ett vård- och omsorgsboende."

Särskilt uttalande från (S):

"De rapporter som stadens egna revisorer tar fram är ett bra verktyg när det gäller att förbättra och utveckla verksamheterna. Därför är vi besvikna över att förvaltningen inte svarar upp till de förbättringsområden som revisorerna pekar ut i rapporten.

När det gäller svar på revisorernas rapporter generellt, så önskar vi att förvaltningen dels beskriver konkreta åtgärder som måste göras för att förbättra de delar där det finns brister och dels att det finns en tidsplan med."

Vid protokollet

Barbara Ahlmark / Nämndsekreterare

ÄLDREFÖRVALTNINGEN
AVDELNINGEN FÖR STRATEGI OCH PLANERING

AN/12

TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR 113-051/2011
SID 1 (7)
2011-03-04

Handläggare: Marita Åkersten
Telefon: 08-508 36 215

Till
Äldrenämnden
den 22 mars 2010

Införande av parboendegaranti inom äldreomsorgen

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar följande.

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till utformning av parboendegaranti inom äldreomsorgen.
2. Äldrenämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen och föreslår att kommunstyrelsen godkänner äldrenämndens förslag till utformning av parboendegaranti inom äldreomsorgen.
3. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att ge stadsledningskontoret i uppdrag att utarbeta ett förslag på ersättning för basservice i vård- och omsorgsboende.

Eva Frunk Lind
Direktör

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i budget för år 2011 beslutat att en parboendegaranti ska införas som ger förutsättningar till sammanboende för de äldre par som så önskar. Sedan tidigare finns en parboendegaranti som gäller när båda makarna har behov av vård- och omsorgsboende. För makar med olika omvårdnadsbehov har hittills parboende varit möjligt i olika boendeformer inom samma boende. För att kommunfullmäktiges beslut i budget 2011 om parboendegaranti ska kunna tillämpas inom vård- och omsorgsboende föreslår äldreförvaltningen att medflyttande maka/make ska kunna beviljas boende enligt 4 kap. § 2 SoL. Vidare föreslår äldreförvaltningen att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att utarbeta ett förslag på ersättning för basservice i vård- och omsorgsboende.

Bakgrund

Sedan i juni 2006 finns i Socialtjänstförordningen (2. kap. 2 § SOF) en parbogaranti som innebär att makar, sambor och registrerade partners som båda har behov av särskilt boende ska erbjudas möjlighet att bo i samma boende. Med samma boende har Socialstyrelsen definierat boende i samma rum, samma lägenhet eller inom samma boende.

Denna form av parbogaranti finns reglerad i stadens riktlinjer för biståndshandläggning inom äldreomsorg. Det finns också en förtursregel för makar, sambor eller registrerade partners i stadens köhanteringssystem för vård- och omsorgsboenden. I de fall endast den ena partnern har behov av särskilt boende har parboende kunnat erbjudas i servicehus men som regel inte i vård- och omsorgsboende.

Kommunfullmäktige har i budget för år 2011 beslutat att en parboendegaranti ska införas som ger förutsättningar till sammanboende för de äldre par som så önskar.

Ärendet

För att införa en parboendegaranti i enlighet med kommunfullmäktiges beslut har äldreförvaltningen gjort en översyn av vilka möjligheter som redan finns till parboende oavsett om makarna har olika omvårdnadsbehov. Vidare har en utredning gjorts av möjligheten till parboende i vård- och omsorgsboende med hänsyn till gällande lagstiftning och stadens ersättningssystem.

Definitioner

I ärendet används benämningen makar men i likhet med den parboendegaranti som regleras i socialtjänstförordningen avses här makar, sambos eller registrerade partners. Med parboende avses boende i samma rum, lägenhet eller inom samma boende. Vilket alternativ som kan bli aktuellt är beroende på makarnas behov och önskemål.

Befintliga möjligheter till parboende

Boenden med flera boendeformer

I staden finns ett stort antal boenden, såväl kommunala som privata, som består av olika boendeformer, t.ex. trygghetsboende och vård- och omsorgsboende. Det finns därför goda möjligheter för makar med olika omvårdnadsbehov att bo nära varandra men i olika boendeformer. Denna lösning kan vara särskilt lämplig i de fall den ena partnern är i behov av demensboende.

Parlägenheter med olika boendeformer

På Löjtnantsgården, som är ett boende i privat regi, finns fyra sammankopplade parlägenheter. Varje lägenhet består två sammanbyggda lägenheter med separata

ingångar. Den ena lägenhet ingår i ett vård- och omsorgsboende (demens eller somatiskt) och den andra lägenheten tillhör seniorboendet. Detta innebär att makarna kan bo gemensamt även om den makan/maken bor på ett demensboende. Om det inte längre är aktuellt med parboende erbjuds makarna andra lägenheter inom boendet. Ytterligare sex sammankopplade parlägenheter kommer att finnas vid Vädurens äldreboende på Norrmalm efter pågående ombyggnation.

Servicehusboende

Till servicehus kan två makar flytta även om endast den ena makan/maken har ett biståndsbeslut.

Möjlighet till parboende i vård- och omsorgsboende

Inom stadens valfrihetssystem finns ett flertal boenden med lägenheter som är lämpliga för parboende. I princip har dock parboende inom ett vård- och omsorgsboende hittills endast varit möjligt om båda makarna haft ett biståndsbeslut. Tillsammans med juridiska avdelningen har äldreförvaltningen tittat på möjligheten till parboende inom vård- och omsorgsboende i det fall endast den ena makan/maken har behov av ett sådant boende.

Likställighetsprincipen i kommunallagen innebär att kommunen ska behandla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för något annat, t.ex. den enskilde har ett omvårdnadsbehov som kan tillgodoses på ett vård- och omsorgsboende. Om en person bor på ett vård- och omsorgsboende utan biståndsbeslut kan kommunen inte enligt nu gällande avtal betala ut någon ersättning till utföraren och inte heller ta ut avgifter. Detta innebär bl.a. att den enskilde inte omfattas av maxtaxan och kan därmed t.ex. inte få reducerad avgift för matkostnader.

Hälso- och sjukvård

Enligt juridiska avdelningens bedömning omfattar inte kommunens hälso- och sjukvårdsansvar i särskilda boendeformer personer som inte har behov av vård- och omsorgsboende. Dock måste alltid en riskbedömning göra ur hälso- och sjukvårdssynpunkt. Detta innebär att om det krävs för att ge en god och säker hälso- och sjukvård ska den medflyttande makan/maken kunna få ta del av det kommunala hälso- och sjukvårdsinsatserna.

Biståndsbeslut för medflyttande maka/make

I socialtjänstlagen finns en möjlighet för kommunen att bevilja bistånd utöver det som är reglerat i lagen, beslutet fattas då enligt 4 kap. 2 § SoL. Beslutet kan då grunda sig på andra kriterier än att den enskilde har ett omvårdnadsbehov, t.ex. att den äldre vill bo med sin maka/make på ett vård- och omsorgsboende. Ett beslut enligt denna paragraf kan inte överklagas genom förvaltningsbesvär, utan endast

genom laglighetsprövning/kommunalbesvär. Beslutet kan formuleras med ett förbehåll som innebär att beslutet kan komma att omprövas vid väsentligt förändrade förhållanden t.ex. att maken/makan som har behov av vård- och omsorgsboende inte längre bor på aktuellt boende

Kvarboende

Enligt hyreslagen har en hyresgäst en principiell rätt till förlängning av hyresavtalet när hyresvärden säger upp avtalet, s.k. direkt besittningsskydd, detta gäller även för lägenheter inom ett vård- och omsorgsboende. Det kan skrivas in i kontraktet att den enskilde inte kan bo kvar i lägenheten om det inte längre är aktuellt med parboende. Den enskilde måste dock erbjudas ett alternativt boende om den tidigare bostaden avyttrats. Om inte utföraren har något lämpligt alternativ kan servicehuslägenhet vara en möjlighet då dessa förmedlas av stadsdelsförvaltningarna.

Ersättning till utföraren

Eftersom den medflyttande maken/maken inte har några omvårdnadsbehov är stadens ersättningssystem för vård- och omsorgsboenden inte tillämpligt då detta utgår från en vårdnivåbedömning. I och med att den enskilde tar del av viss baservice som finns på boendet såsom tillgång till personal dygnet runt, trygghetslarm, hälso- och sjukvårdsinsatser och gemensamma aktiviteter är det rimligt att någon form av ersättning utgår till utföraren. Det finns dock idag ingen fastställd ersättning för denna form av service i vård- och omsorgsboende.

Avgifter

I stadens avgiftssystem finns reglerad hur avgifter ska beräknas för makar och registrerade partners. Den medflyttande maken/maken betalar hyra och matavgift enligt gällande regler däremot tas ingen omsorgsavgift så länge inget omvårdnadsbehov föreligger.

Parboende i andra kommuner

Under utredningen har äldreförvaltningen varit i kontakt med ett antal kommuner, Göteborg, Haninge, Linköping och Nacka, som tillämpar parboendegaranti. Samtliga kommuner utom Haninge har valt att fatta ett biståndsbeslut om vård- och omsorgsboende även för den maka/make som inte har behov av vård- och omsorgsboende.

I Göteborg fattas beslut för medflyttande maka/make enligt SoL 4:2. En ersättning utgår för basservice samt ersättning för utförda hemtjänstinsatser. Den medflyttande maken/maken har rätt att bo kvar i vård- och omsorgsboende om parboende inte längre är aktuellt. Det skrivs dock in i kontraktet att de kan vara tvungen att

byta till en annan lägenhet som inte är avsedd för makar. 3 månaders provboende rekommenderas för den maka/make som flyttar med till ett vård- och omsorgsboende. Denne har då möjlighet att prova på hur det är att bo inne på ett vård- och omsorgsboende innan de avyttrar sin bostad. Parbogarantin gäller inte i demens- eller psykiatriskt boende.

Linköping och Nacka kommun fattar beslut enligt SoL 4:1. Ersättning utgår enligt ersättningsnivå (lägsta nivå). Den enskilde har ett gynnande beslut om vård- och omsorgsboende och har alltså rätt att bo kvar om maken/makan med behov avlides eller flyttar. Den enskilde kan dock få hjälp att hitta ett annat boende om de inte önskar bo kvar i vård- och omsorgsboendet. I Nacka tillämpas inte parboende i demensboende.

De kommuner som valt att fatta biståndsbeslut för medflyttande maka/make uppger framförallt juridiska aspekter, oklarheter kring HSL-ansvar, ersättning till utförare samt möjligheten att ta ut avgifter som skäl till att de valt den lösningen. Deras uppfattning är också att i de flesta fall har också den medflyttande maken/maken ett visst omvårdnadsbehov. Det är sällan en person som är helt oberoende av hjälpinsatser har valt att flytta med till ett vård- och omsorgsboende.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av äldreförvaltningen. En arbetsgrupp med representanter från biståndshandläggare, utförarchefer från egen regi och privat utförare, Micasa samt stadsledningskontorets juridiska avdelning har varit delaktiga i arbetet. Kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) och äldrenämndens handikappråd (HKR) har tagit del av ärendet den 15 mars 2011.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Parboende inom samma boende/hus men i olika boendeformer tillämpas redan idag. Genom den mångfald av utförare och boenden som finns kan i de flesta fall önskemål om parboende lösas genom dialog och samverkan mellan de berörda makarna, biståndshandläggaren och utföraren. Förutom de olika alternativ som nämnts kan många utförare dessutom ha ytterligare lösningar för parboende, t.ex. gästlägenheter som kan hyras ut under en längre tid. Stadens parboendegaranti ska garantera att makar som så önskar får hjälp att hitta en lämplig boendelösning efter deras önskemål och förutsättningar.

Parboende i olika boendeformer

När det gäller parboende i olika boendeformer eller sammankopplade parlägenheter krävs inga ändringar i riktlinjer för biståndshandläggning enligt SoL och LSS

inom äldreomsorgen. I köhanteringssystemet kan anges om den som står i kö till vård- och omsorgsboende önskar en sammankopplad parlägenhet.

Parboende i vård- och omsorgsboende

Biståndsbeslut enligt 4 kap. § 2 SoL

Förvaltningen föreslår att medflyttande maka/make som inte har behov av vård- och omsorgsboende beviljas bistånd i form av boende enligt 4 kap. § 2 SoL. Av beslutet ska framgå att det kan komma att omprövas vid väsentligt förändrade förhållanden t.ex. att maken/makan som har behov av bistånd inte längre bor på aktuellt boende. Vidare föreslår förvaltningen att den medflyttande maken/maken ska kunna få ta del av hälso- och sjukvårdsinsatser i boendet om det krävs för att den säkerställa en god och säker hälso- och sjukvård för den enskilde. Den enskilde kan dock alltid välja att fortsätta gå till sin tidigare husläkare om så önskar.

Om behov uppstår kan den enskilde beviljas hemtjänst som då utförs av boendet. Förvaltningen föreslår att den stadsdelsförvaltning som fattat beslut om boendet också ska handlägga ansökan om hemtjänst.

Provboende

Det kan vara svårt att förutse vilka påfrestningar det kan innebära att bo tillsammans i samma lägenhet inom ett vård- och omsorgsboende. Förvaltningen föreslår därför att den maka/make som flyttar med till ett vård- och omsorgsboende ska rekommenderas 3-månaders provboende innan de avyttrar sin bostad.

Kvarboende

Även om det finns en möjlighet att förhandla bort besittningsskyddet skulle det vara orimligt att tvinga den enskilde att flytta om denne avyttrat sin tidigare bostad. Däremot bör kontraktet formuleras så att det framgår att kontraktet kan komma att sägas upp och att den enskilde ska erbjudas annat boende om så behövs. I dagsläget finns servicehuslägenheter att erbjuda alternativt att utföraren har tillgång till seniorbostäder. När det gäller lägenheter i trygghetsboende förmedlas dessa av bostadsförmedlingen. Förvaltningen avser att ta kontakt med bostadsförmedlingen för att utreda möjligheten till förtur.

Begränsningar

Alla boenden inom valfrihetssystemet har inte möjlighet att erbjuda parboende. I vård- och omsorgsboenden kan det behövas särskilt tillstånd för att fler än en person ska bo i en lägenhet. I Jämför Service kommer det att vara möjligt för utförarna att ange om möjlighet till parboende finns på just deras boende.

Förvaltningen anser inte att parboende ska vara möjligt inne på ett vård- och omsorgsboende med demensinriktning eller boende för psykiskt funktionsnedsatta om inte båda makarna har behov av ett sådant boende.

Ersättning till utföraren

Förvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret tittat på olika möjligheter till ersättning för basservice till utföraren. I stadens valfrihetssystem finns ett stort antal utförare och det är viktigt att det finns en enhetlig ersättning som gäller för alla utförare. Förvaltningen anser därför att stadens ersättningssystem bör kompletteras med en ersättningsnivå för basservice i vård- och omsorgsboende vid parboende. Om den medflyttande makan/maken beviljas hemtjänst får utföraren debitera beställande stadsdelsförvaltning enligt gällande ersättningssystem för hemtjänsten.

Ekonomiska konsekvenser

Merkostnader för ersättning för basservice till utföraren för den medflyttande makan/maken är i dagsläget svårt att kostnadsberäkna då denna ersättningsform inte är fastställd. En annan merkostnad som måste beaktas är om det inte längre är aktuellt med parboende och den medflyttande makan/makan måste bo kvar på vård- och omsorgsboendet i väntan på annat boende. I den situationen upptas en plats som utföraren inte kan belägga och därmed få ersättning för. Idag får utföraren ersättning i sju dagar enligt lägsta ersättningsnivå för tom plats. Ett alternativ kan vara att ersättning enligt lägsta nivå utgår så länge platsen inte kan beläggas. Ersättning enligt lägsta nivå till privata utförare är i år 1 146 kr/dygn.

Införande av parboendegaranti i vård och omsorgsboende

Vid ansökningar om parboende i vård- och omsorgsboende ska stadsdelsnämnderna besluta om boende enligt 4 kap. § 2 SoL för medflyttande maka/make i enlighet med förvaltningens förslag. Införandet av parboendegarantin medför att nuvarande riktlinjer för handläggning bör uppdateras. Förvaltningen föreslår att denna uppdatering sker i samband med den revidering av riktlinjerna som ska göras under 2011.

Införandet av parboendegarantin medför också ett behov av en ny ersättningsform. Förvaltningen föreslår att äldre nämnden föreslår kommunstyrelsen att ge stadsledningskontoret i uppdrag att utarbeta ett förslag på ersättning för basservice i vård- och omsorgsboende vid parboende. I avvaktan på att ersättning för basservice i vård- och omsorgsboende vid parboende fastställs av kommunfullmäktige, föreslår förvaltningen att stadsdelsnämnderna gör en individuell överenskommelse med utföraren vid parboende i vård- och omsorgsboende.

(

(

(

(